

Miljöregler för mindre verksamheter

Även du som driver en mindre verksamhet måste följa miljölagstiftningen. Lagstiftningen är omfattande och det kan det vara svårt att ta reda på exakt vad som gäller för din verksamhet. Det här informationsbladet ger dig en vägledning i de krav som du som verksamhetsutövare ska känna till och följa.

Tillsyn på din verksamhet

Miljönämnden är den myndighet som ska kontrollera att du följer miljölagstiftningen. Det betyder att miljöförvaltningen besöker din verksamhet med jämna mellanrum och genomför tillsyn.

Vid besöket går inspektören och du igenom verksamheten och hur miljökraven uppfylls. Om det visar sig att det finns brister som behöver åtgärdas, bör du göra det så snart som möjligt. Miljönämnden kan annars förelägga dig att göra åtgärderna och ett föreläggande kan förenas med vitesbelopp.

För dig som inte följer miljölagstiftningen kan det även få andra konsekvenser. Vissa brister innebär att du måste betala en typ av miljöböter som kallas miljöstraffavgift.

Andra typer av brister anses vara så allvarliga att de är straffbara och då är miljönämnden skyldig att göra en åtalsanmälan.

Tillsynsbesöken är avgiftsbelagda för alla verksamheter. Du betalar för den tid det tar att handlägga ditt ärende och ju bättre din verksamhet fungerar och ju snabbare du genomför eventuella åtgärder som krävs desto mindre får du alltså betala för tillsynen. Avgiften per timme är 885 kr.

Egenkontroll

Egenkontrollen kan beskrivas som ett förebyggande arbete där du planerar och kontrollerar din verksamhet för att förebygga att den orsakar problem för miljön eller människors hälsa. Den är ett effektivt verktyg för att du och dina anställda ska kunna göra ett bra miljöarbete i verksamheten.

En bra början för att komma igång med egenkontrollen är att se över rutiner för olika arbetsmoment och liknande. Eftersom det är du som känner din verksamhet bäst vet du också vilka rutiner som kan behövas för att få en fungerande egenkontroll. Kom ihåg att all din personal ska involveras i arbetet med egenkontroll.

Kom igång med er egenkontroll

Följande frågor kan vara till hjälp för att starta arbetet med en fungerande egenkontroll:

- Har vi kunskap om vilka lagar, förordningar och andra miljöregler som gäller för vår verksamhet? Om inte hur går vi tillväga för att skaffa oss den kunskapen?
- Vilka risker innebär vår verksamhet för miljö och hälsa?
- Har vi rutiner för att hålla utrustning i gott skick?
- Har vi koll på våra kemikalier?
- Hur lagras vi vårt avfall?

Kemikalier

De flesta miljöfarliga verksamheter använder kemikalier som till exempel lösningsmedel, färger, lacker, rengöringsmedel och olika typer av oljor. Kemikalier kan ställa till med stor skada om de inte lagras och hanteras på rätt sätt. Hur du ska hantera och lagra dina kemikalier beror på typ av kemikalie, hur lokalen ser ut, om det finns oljeavskiljare och liknande.

Du ska ha säkerhetsdatablad för samtliga kemikalier som är hälso- eller miljöfarliga.

Säkerhetsdatablad innehåller information om kemikalierna du använder.

När du köper kemikalier ska du alltid begära att få säkerhetsdatablad på svenska av din leverantör.

Informationen i säkerhetsdatabladet är till för att du och dina anställda ska kunna hantera och lagra era kemikalier på ett säkert sätt. Alla som hanterar kemikalier bör ha tillgång till säkerhetsdatabladerna genom till exempel en lättillgänglig pärm eller uppsatta säkerhetsdatablad på den plats i lokalen där respektive kemikalie används.

Tips på säker förvaring av kemikalier

- Förvara dina kemikalier så att spill och läckage inte kan nå ledningsnät, mark eller vatten.
- Ytan bör vara hårdgjord och invallad.
- Invallningen bör klara att lagra den största behållarens volym plus 10 % av de övriga behållarnas volym.
- Du bör ha påkörningsskydd om behållarna riskerar att skadas av fordon eller liknande.

Avfall

Avfallet som uppkommer i din verksamhet är du skyldig att ta hand om. För att möjliggöra att ditt avfall återvinns och återanvänds ska du alltid sortera det. Normalt sett behöver du sortera papper, glas, plast, metall och brännbart avfall. Även andra avfall kan, beroende på vilken verksamhet du har, också behöva sorteras.

Farligt avfall

En del typer av avfall är så farliga för miljö och hälsa att de klassas som farligt avfall och då är kraven hårdare för hur du ska hantera det. I säkerhetsdatabladerna finns information om produkten du använder ska klassas som farligt avfall när den är använd. Är du osäker på hur du ska hantera avfallet kan din avfallsentreprenör hjälpa dig.

Tips på säker förvaring av farligt avfall

Regler för förvaring av farligt avfall är ungefär desamma som för kemikalier, men du behöver också tänka på följande:

- Blanda inte olika typer av farligt avfall. Blandning kan innebära risk för till exempel brand och gasbildning. Det kan även bli dyrare för dig om du trots allt blandar avfallet, eftersom det blir svårare att behandla eller återvinna det.
- Märk dina behållare så det tydligt framkommer vad de innehåller.
- Använd behållare som inte påverkas av innehållet till exempel genom frätning.
- Om du lagrar ditt farliga avfall utomhus bör det finnas regnskydd

Du har anteckningsskyldighet

Om du har farligt avfall i din verksamhet måste du anteckna den mängd avfall som uppkommer årligen, vilken typ av avfall det är och till vilka anläggningar som avfallet transporteras till. Anteckningarna ska du spara i minst tre år och du ska kunna visa upp dem för inspektören under tillsynsbesöket.

Ofta registrerar din avfallstransportör de uppgifterna du behöver spara och du får dem tillsammans med fakturan, men det är inte alla företag som erbjuder den tjänsten. Kom ihåg att det är du som bedriver verksamheten som är ansvarig för att anteckningarna görs.

Transport av avfall

Den som transporterar ditt avfall måste ha tillstånd från Länsstyrelsen. Du är skyldig att kontrollera att just din transportör har tillstånd. Uppgifter om vem som är godkänd transportör finns hos Länsstyrelsen.

Transport av farligt avfall

Om du ska transportera ditt eget farliga avfall ska du anmäla det till Länsstyrelsen. Kom ihåg att det finns begränsningar för hur stora mängder och vilken typ av farligt avfall som du själv får transportera. För större mängder

och särskilt farligt avfall behöver du söka tillstånd.

Transportdokument för varje transport

Du som lämnar farligt avfall till en transportör är skyldig att upprätta ett transportdokument. Transportdokumentet ska innehålla uppgifter om lämnare, mottagare (transportör), typ av avfall och mängd. Ett transportdokument ska upprättas för varje transporttillfälle och ska undertecknas av dig.

Ofta kan din transportör hjälpa dig med att göra ett transportdokument. Men det är du som lämnar avfallet som har ansvar för att se till att det verkligen sker. Om du inte kan visa upp dina transportdokument är miljönämnden skyldig att ta ut en miljösanktionsavgift på 5 000 kr. Var därför alltid uppmärksam på att transportdokument verkligen upprättas!

Slam- och oljeavskiljare

För att slam- och oljeavskiljare ska fungera på rätt sätt måste anläggningen underhållas och skötas. Den fungerar bättre ju mindre mängd fri olja det är på ytan. Misskötta avskiljare kan störa avloppsreningsverkens drift och funktion.

Du bör kontrollera oljeskiktets tjocklek och oljeavskiljarens funktion minst en gång per månad. Nivåalarm, både optiskt och akustiskt, bör finnas till oljeavskiljaren, men larmet ersätter inte den egna kontrollen. Även om du har larm bör du alltså genomföra kontroll varje månad. Lämpligtvis dokumenterar du denna kontroll.

När du installerar eller byter slam- eller oljeavskiljare ska du lämna in en bygganmälan Stadsbyggnadsförvaltningen.

Om du använder avfettningsmedel och fordonstvättmedel ska de antingen uppfylla kraven för miljömärkning med Svanen eller Bra Miljöval eller ingå i Kemikaliesvepets listor över godkända fordonstvättmedel eller särskilda avfettningsmedel. Mer information

hittar du på www.snf.se om du söker på fordonstvätt.

Tömning

Tömning behöver normalt genomföras en gång per år och du ska journalföra tömningarna precis som du gör med ditt övriga farliga avfall. Den som tömmer din avskiljare måste ha tillstånd för transport av farligt avfall. Vid tömningen kontrolleras funktionen samt även att eventuellt larm fungerar.

Lagstiftning

Grunden i den svenska miljölagstiftningen finns i miljöbalken. Till miljöbalken finns även förordningar och föreskrifter som mer i detalj reglerar vad som är tillåtet och inte.

I miljöbalkens andra kapitel hittar du de allmänna hänsynsreglerna, som gäller för alla typer av verksamheter. Du som verksamhetsutövare ska känna till hänsynsreglerna och vad de innehåller. På nästa sida finns en enkel översikt över dem.

Bevisbörderegeln

Bevisbördesregeln betyder att det är du som driver verksamheten som ska visa att miljöreglerna följs. Det innebär i praktiken att du ska ha en fungerande egenkontroll.

Skälighetsregeln

Skälighetsregeln innebär att kraven i hänsynsreglerna gäller under förutsättning att de inte är orimliga. Kraven som ställs ska vara både miljömässigt motiverade och ekonomiskt rimliga.

Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen beskriver att du som verksamhetsutövare är skyldig att genomföra åtgärder redan då det finns en risk att miljön eller människors hälsa kan påverkas negativt.

Det kan till exempel handla om att lagra kemikalier i tillräckligt stora invallningar eller täta dina golvbrunnar för att förhindra eventuellt läckage. Vilka åtgärder just du är skyldig att göra beror på vilken typ av verksamhet du driver.

Lokaliseringsprincipen

Lokaliseringsprincipen handlar om valet av plats, det vill säga var det är lämpligt att etablera din verksamhet.

När du väljer plats ska du tänka på att din verksamhet inte får orsaka olägenhet till exempel i form av buller för omkringboende. Miljöaspekten är en annan viktig del och närheten till vattendrag, sjöar eller andra känsliga områden påverkar val av plats.

Precis som med försiktighetsprincipen avgör typen av verksamhet vilken plats som är lämplig.

Hushållningsprincipen

Enligt hushållningsprincipen ska råvaror och energi användas så effektivt som möjligt. Du ska alltså hushålla med dem och samtidigt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning.

Du kan uppfylla hushållningsprincipen genom att till exempel sortera ditt avfall på ett bra sätt. Du bör också se till att ha kunskap om hur mycket energi du använder och energieffektivisera dina lokaler och din verksamhet så långt det är möjligt.

Kunskapskravet

Kravet innebär att du måste ha kunskap om hur din verksamhet kan påverka människors hälsa och miljön. Kunskapen behöver du för att kunna förbygga att skada eller olägenhet uppkommer. Du måste alltså vara aktiv i din insats för att få rätt kunskap om den påverkan som din verksamhet kan orsaka.

Skadeansvaret

Du omfattas av skadeansvaret, vilket betyder att om du har orsakat en skada som påverkar miljön eller ger upphov till olägenhet för människors hälsa är du också ansvarig för åtgärderna som krävs. Du kan bland annat bli skyldig att bekosta efterbehandling av fastigheten om din verksamhet har förorenat marken.

Produktvalsprincipen

Produktvalsprincipen innebär att du ska undvika att sälja eller använda kemiska produkter som kan vara skadliga för människors hälsa eller miljön, om du kan ersätta dem med andra kemiska produkter som är mindre farliga.

När du till exempel ska köpa in nya kemikalier eller fylla på förrådet av en befintlig kemikalie ska du alltid undersöka vilka alternativ som finns.